

8. Temadrøftelse: Forskningsbaseret rådgivning

Indstilling

Det indstilles, at bestyrelsen orienterer sig i sagsfremstillingen, som forberedelse til en temadrøftelse om forskningsbaseret rådgivning.

Sagsfremstilling

Bestyrelsesformanden bemærkede på bestyrelsesmødet d. 6. december 2021, at den forskningsbaserede rådgivning er en vigtig kerneopgave og foreslog, at bestyrelsen prioriterer en drøftelse af området på et senere tidspunkt. Emnet har stået på bestyrelsens opfølgingsliste siden, og er sat på dagsorden d. 27. marts 2023 efter aftale med bestyrelsesformanden.

Historisk baggrund for myndighedsbetjeningen

I Danmark har vi en lang tradition for, at beslutninger om vigtige samfundsanliggender træffes på et veldokumenteret fagligt grundlag, og ofte har myndighederne behov for at trække på den forskningsaktivitet og forskningsbaserede viden, der i dag findes på universiteterne.

Tidligere forestod de enkelte fagministerier selv den nødvendige forskningsaktivitet i regi af egne sektorforskningsinstitutioner. Op gennem 1980'erne og 1990'erne blev fagministeriernes forskningsindsats imidlertid kritiseret for at båndlægge store dele af de offentlige forskningsmidler uden at være underlagt samme kvalitetskontrol som universiteterne.

På baggrund af Globaliseringsrådets anbefalinger besluttede den daværende regering i 2006 at igangsætte en sammenlægning af sektorforskningsinstitutionerne med universiteterne. DTU's nationale rammeaftaler med danske ministerier udspringer af disse sammenlægninger.

I 2007 fusionerede DTU således med fem tidligere sektorforskningsinstitutioner:

- Danmarks Fødevarerforskning
- Danmarks Fiskeriundersøgelser
- Danmarks Transportforskning
- Danmarks Rumcenter
- Forskningscenter Risø.

Med fusionen fik DTU tilført ca. 1.900 årsværk, der arbejdede med myndighedsbetjening og sektorforskning. På fusionstidspunktet var der tale om næsten en fordobling af DTU's personale. DTU oprettede i den forbindelse DTU Risø Campus samt fem nye institutter: DTU Aqua, DTU Space, DTU Transport, DTU Fødevarerinstitutionen og DTU Veterinærinstitutionen.

DTU's langsigtede strategiske rammeaftaler

I forbindelse med fusionen overgik sektorforskningsinstitutionernes opgaver til DTU, mens basisfinansieringen af sektorforskningen forblev i fagministerierne (med få undtagelser¹). Alle omkostninger forbundet med opgavevaretagelsen – herunder den forskning, som danner grundlag for myndighedsbetjeningen – afholdes,

¹ Dette gælder ikke for aftalerne om geodæsi hhv. radioøkologi, hvor basisfinansieringen i forbindelse med fusionerne blev overflyttet til DTU's kontostreng på finansloven.

som før fusionen, inden for rammerne af øremærkede bevillinger på fagministeriernes kontostrengene på finansloven. Midlerne tilgår universiteterne i medfør af 4-årige rammeaftaler, der genforhandles årligt og godkendes af bestyrelsen på årets fjerde møde. Aftalerne fastlægger aktiviteter, betaling og øvrige vilkår for samarbejdet.

Fordi aftalebevillingerne ligger på fagministeriernes kontostrengene, har de siden fusionerne været underlagt de samme årlige 2 pct. besparelser som fagministerierne selv – herunder i perioder hvor universiteternes almindelige basisfinansiering har været fritaget fra generelle pligttsbesparelser. Historisk har nye særbevillinger delvist kompenseret for de faldende aftalebevillinger, men har også medført yderligere opgaver. De faldende bevillinger har dermed gjort DTU's opgavevaretagelse under rammeaftalerne meget afhængige af tredjepartsfinansierede forskningsprojekter og tilkøbsaftaler fra ministerierne. I dag udgør aftalebevillingerne således kun 46,6 pct. af den samlede finansiering under aftalerne.

Veterinærområdet har udgjort den største økonomiske udfordring for DTU pga. faldende aftalebevilling, faldende kommercielle indtægter, samt dyr og forældet infrastruktur. De økonomiske udfordringer afstedkom i 2017 en konkurrenceudsættelse og efterfølgende overdragelse af det veterinære beredskab til Statens Serum Institut og Københavns Universitet.

Økonomisk omfang af rammeaftalerne

DTU's samlede omsætning (omkostninger i alt) relateret til rammeaftalerne beløb sig i 2021 til 548,1 mio. kr., mens DTU's full cost resultat på aftalerne beløb sig til -16,9 mio. kr. (januar 2022 priser).

Tabel 1: Indtægter og omkostninger på tværs af rammeaftaler, R2021 (Mio. kr., januar 2022 priser)

	Kemi og Fødevarer	Fiskeri og akvakultur	Affalds- området	Transport- området	Geodæsi	Vedvarende energi	Radio-økologi	I alt
Omkostninger								
Direkte omkostninger i alt	116,4	183,6	3,2	18,9	9,7	0,4	6,3	338,4
Indirekte omkostninger i alt	90,6	97,9	1,6	7,9	6,0	0,2	5,4	209,7
Omkostninger i alt	207,0	281,5	4,8	26,7	15,7	0,6	11,8	548,1
Indtægter								
Rammebevilling inkl. særbevillinger	143,6	61,6	1,6	16,1	15,7	0,7	8,3	247,6
Sum af øvrige indtægter	66,8	202,2	3,2	9,3	0,0	0,7	1,3	283,6
Intægter i alt	210,4	263,8	4,8	25,4	15,7	1,4	9,6	531,2
Full cost resultat (indtægter minus omkostninger)	3,4	-17,7	0,0	-1,3	0,0	0,8	-2,1	-16,9
OH-sats (Indirekte omk. divideret med direkte omk.)	78%	53%	49%	42%	62%	66%	86%	62%

En bredere tilgang til forskningsbaseret rådgivning

Begrebet 'Forskningsbaseret myndighedsbetjening' er defineret i bemærkningerne til universitetsloven §2, stk. 4, og dækker de opgavetyper, som blev overført fra de tidligere sektorforskningsinstitutioner til universiteterne. Termen forskningsbaseret myndighedsbetjening er således dækkende for DTU's nationale rammeaftaler med danske ministerier og styrelser, men udgør kun en delmængde af de rådgivningsydelser, DTU betragter som forskningsbaseret rådgivning.

Ud over myndighedsbetjening omfatter den forskningsbaserede rådgivning på DTU også internationale samarbejdsaftaler med statslige og ikke-statslige organisationer, samt separate projektaftaler med nationale myndigheder. Det er imidlertid aktiviteterne under rammeaftalerne, der forsat tegner sig for broderparten af DTU's forskningsbaserede rådgivning. En betydelig del af DTU's internationale rådgivningsaktiviteter udspringer således også af rammeaftalerne – herunder f.eks. DTU's samarbejde med Den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet (EFSA).